

Ладигіна І. В., Дубіна Н. Г.

*Харківський національний університет будівництва та архітектури
(вул. Сумська, 40, Харків, 61002, e-mail: irina.lad.irina2017@gmail.com)***ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЛАНДШАФТНОЇ АРХІТЕКТУРИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Ландшафтна архітектура в умовах урбанізації розглядається в контексті двох трансформаційних етапів – індустріального, коли ландшафтна складова стає невід’ємною частиною проектування міських систем, та постіндустріального, в умовах якого ландшафтне мислення виступає в ролі засобу в вирішенні питань, що пов’язані з негативним спадком індустріалізації.

Ключові слова: урбанізація, міська система, ландшафтна архітектура, ландшафтне мислення, ландшафтний урбанізм.

Вступ. Зміна соціально-економічних відносин в історії цивілізації завжди впливає на структурно-планувальну організацію людських поселень.

Так, становлення капіталізму породило гіпертрофоване зростання міст, їх функціональне черезсмузжя, невідповідність існуючого міського середовища новим вимогам містобудівної інфраструктури, екологічні проблеми і, як відповідь на найгостріші виклики стрімкого становлення процесу урбанізації, виникнення і розвиток децентристських концепцій, в контексті яких може розглядатися таке знакове явище як «місто-сад» Е. Говарда (1898 рік), а також проекти реконструкція найзначніших європейських столиць, серед яких особливе місце займає реконструкція Парижу, виконана під керівництвом префекта барона Жоржа-Ежена Османа (1852-1870 роки).

Місто-сад (планетарна система) Е. Говарда - відправний момент у розвитку концепцій децентралізації найзначніших міст з використанням прилеглих територій, спроба з’єднання міського і сільського способу життя з явним акцентом на останній. Система зелених насаджень загального користування вперше визначає характер планувальної структури поселення, плавно перетікаючи в прилеглі сільськогосподарські угіддя, що перевищують по площі у п’ятеро територію населеного пункту.

«Османізація» Парижу - реконструкція французької столиці, в контексті якої, такі містобудівні типи ландшафтної архіте-

ктури, як «Великі бульвари», використовуються в ролі структуроформуючих елементів міста.

У цей період якраз і виникає, виділяючись з широкого спектру містобудівних дисциплін, та трансформуючись з садово-паркового мистецтва, ландшафтна архітектура, а ландшафтна складова стає невід’ємною частиною архітектурно-містобудівного проектування.

Метою дослідження, в таких умовах, становить аналіз та вияв основних тенденцій формування ландшафтної архітектури, в тому числі її паркової складової, в умовах поглиблення процесу урбанізації, основні етапи якого збігаються за часом зі становленням, розвитком, вичерпанням індустріального суспільства, та поступовим переходом до постіндустріальних соціально-економічних відносин.

Завдання дослідження, в першу чергу, полягають у комплексному розгляданні викликів процесу урбанізації, та відгуків на них з боку ландшафтної архітектури шляхом розвитку ландшафтного мислення.

Результати дослідження. В сучасних умовах, коли індустріальне суспільство себе практично вичерпало, в спадок цивілізації від нього залишилися серйозні проблеми, пов’язані, в першу чергу, з особливостями поточного етапу процесу урбанізації, а саме:

- екстенсивний розвиток найзначніших міст і їх виробничих територій, що

веде до поглинання і деградації навколишнього природного середовища;

- ускладнення міських планувальних структур з переходом від агломераційної форми розселення до мегалополісів;

- ущільнення міських територій, підвищення рівня їх містобудівного освоєння, зі зникненням вільних незабудованих просторів, часто представлених зеленими насадженнями загального користування, з одного боку; з іншого - поява деградованих територій колишніх виробничих підприємств і їх санітарно-захисних зон.

Як відповідь на екологічні проблеми у другій половині ХХ століття виникла і отримала свій розвиток концепція сталого розвитку міських поселень, при цьому місто почало розглядатися як складна, відкрита, ієрархічно організована, дисипативна, соціально-територіальна система, що володіє імовірнісним характером розвитку.

У такій ситуації, аналіз основних напрямків діяльності ландшафтної архітектури дозволяє говорити про формування нових підходів в архітектурно-містобудівному проектуванні, аж до виникнення ряду напрямків, що поступово набувають форми концепцій, і претендують на універсальність застосування від окремого об'єкта до містобудівного комплексу і міста.

Так, випереджальний розвиток європейських мегалополісів, що супроводжується неконтрольованою урбанізацією, висунув на передній план формування і трансформацію периферійних районів. Згідно Іву Шаласу (Yves Chalass), засновнику концепції «сучасного міста» у Франції, «вивчення периферійних районів демонструє, що саме тут знаходиться майбутнє міст. Простір периферії, на відміну від інших містобудівних форм, дозволяє найбільш точно відчувати факт міського розвитку, що поглинає і заново перерозподіляє місто-центр, околиці, приміські простори, згідно з новими даними і новими критеріями містобудування». На думку А. В. Вороніної, саме простір периферії характеризується наявністю переважно неорганізованих відкритих міських просторів, що виступають предметом роботи ландшафтних архітекторів.

Друга тенденція, що виявляється в руслі процесу урбанізації, визначається Івом Шаласом як «взаємопроникнення міста і природи» («interpenetration» entre ville et nature), «результат подвійної динаміки - динаміки урбанізації природи і динаміки руралізації міста», тобто включення в межі агломерації крупних фрагментів природного ландшафту. Інтеграція природи в міське середовище починає забезпечувати оптимальну інтеграцію міст в природний простір.

Характерною рисою, що також визначає пріоритет ландшафтного підходу в концепції Шаласа, є «взаємно проникна роль» відкритих просторів (Les vides structurants).

Найбільш помітним явищем в проектуванні відкритих просторів, де ландшафт структурує середовище за такими критеріями як ієрархія, виявлення основного ядра, межі, є ландшафтний урбанізм.

З. С. Нагаєва і С. С. Сейтумерова визначають ландшафтний урбанізм як новий підхід у формуванні, проектуванні і плануванні міських просторів, реорганізації та реконструкції деградуючих територій шляхом їх структурування і багатоцільового використання, відходу від вертикальної забудови і впровадження архітектурних форм в горизонтальні області міського ландшафту. Використання нових технологій і біотехнологій, прогнозування і моделювання сприяє подальшому розвитку об'єктів ландшафтного урбанізму.

Термін «ландшафтний урбанізм» було введено Чарльзом Валдхеймом, професором Школи дизайну Гарвардського університету (США) в 1996 році. З тих пір цей неологізм неодноразово використовувався для опису моделі професійної практики, що сьогодні розвивається на межі ландшафтної архітектури (landscape architecture), міського дизайну (urban design), і проектування середовища (environmental planning).

Книгу Чарльза Валдхейма «Ландшафтний урбанізм: генеалогія», вперше видану в 2002 році, і есе «Terra Fluxus» Джеймса Корнера, завідувача кафедрою ландшафтної архітектури в Школі дизайну Пенсі-

льванського університету, засновника і директора компанії James Corner Field Operations, опубліковане в 2006 році, багато дослідників вважають першоджерелами даного підходу.

У книзі Валдхейма досліджується становлення ландшафтного урбанізму, від проєктів Центрального парку Нью-Йорка (Ф. Л. Олмстед, 1857 рік) і парку Ла Віллетт в Парижі (Bernard Tshumi, 1983 рік), до сучасних найбільш сформованих прикладів - конкурсних проєктів парків Даунсвію, що розташовано на ділянці покинутої авіабази в Торонто, і Фреш Киллс - на місці найбільшого звалища Стейтен айленд в Нью-Йорку.

У свою чергу, в есе Корнера окреслюються основні принципи ландшафтного урбанізму - пріоритетність процесу над результатом; феномен горизонтальній поверхні як міської інфраструктури; переосмислення традиційних концептуальних і робочих методик стосовно ландшафтного урбанізму; формування системи образів як первинної мотивації творчого пошуку, що успішно реалізовані автором у своїх проєктах, серед яких, крім згаданого вище парку Фреш Киллс, знаменитий парк Хай Лайн в Нью-Йорку, який став каталізатором розвитку прилеглих територій, і багато інших.

Центральний парк в Нью-Йорку Фредеріка Олмстеда (Frederick Law Olmsted) і Калверта Вокса (Calvert Vaux) - перший ландшафтний парк США, і перший міський громадсько-рекреаційний об'єкт, сформований на основі ландшафтно-містобудівної підходу. Вже в середині XIX століття «паркова система» розглядається Ф. Л. Олмстедом як стимул розвитку міського середовища. На його думку, парк, добре організований, що знаходиться в безпосередній близькості від великого міста, має стати його новим центром.

Парк Ла Віллетт - найбільший парк Парижа площею 55 га, зелені насадження якого складають 35 га; розташований в північно-східній частині міста на місці, де раніше знаходилися бійні і ринок з продажу худоби.

У 1982 році був проведений міжнародний конкурс на проєкт парку, в якому перша премія була присуджена колективу

проєктувальників під керівництвом Бернарда Тшумі. Проєктом передбачалося облаштування території, на якій би розмішувалися не тільки розважальна-видовищні комплекси, а й «місто» освіти, науки і культурного розвитку дітей. Вже в 1985 році територія парку була відкрита для публіки, а Великий критий ринок - Гранд-Хол, побудований ще в 1867 році, шедевр «металевої» архітектури та історичний пам'ятник, реконструйований. У березні 1986 року було закінчено будівництво головної споруди парку - Центру науки і промисловості. Його основну концепцію визначили три теми - навколишня вода; присутня всередині, завдяки біокліматичним теплицям, рослинність, і світло. Сферична будівля кінотеатру Жеод - відома пам'ятка парку (рис. 1, а).

а. Парк Ла Віллетт, план;

б. Павільйони «фолі»;

в. «Сад в душі» парку Андре Сітроена в Парижі», схема плану;

г. Кольорові тематичні сади в парку Андре Сітроена в Парижі;

д. «Ландшафт третього порядку» в парку Генрі Матісса в Ліллі, схема плану;

е. Штучний острів у центрі парку Матісса в Ліллі;

ж. «Вертикальні сади» музею Бранлі;

з. «Жива стіна» в інтер'єрі.

Рис. 1. Знакові об'єкти ландшафтно-архітектури

Крім великих споруд, в парку розташований ряд павільйонів - так званих «фолі» (folie - особнячок, замиський будинок). Встановлені по всьому парку на деякій відстані один від одного і обшиті червоним залізом, «фолі» чітко виділяються на тлі зелені. Деякі з них носять декоративний характер, деякі мають функцію (рис.1,б). На території парку створено десять тематичних садів, та розташовані різні атракціони, центри, театри та інші розваги.

Характерно, що в парку Ла Віллетт архітектурні елементи превалюють. М. В. Скопіна вважає, що, замінюючи природу культурою, малі архітектурні форми парку, «фолі», маючи як прообраз штучність машини, інсценують мутацію природи. Нова модель парку виступає як опозиція «пейзажним» паркам XVIII - XIX століть, а їх концепції замінюються поняттям навколишнього середовища.

У містобудівному відношенні «анті контекстний» підхід Тшумі цілком вписується в політику 1980-х років, що виражається в поєднанні міста і передмістя через периферійні райони. Парк і місто не протиставляються; межа між містом і парком навмисно «розмивається»; «вихід» парку в місто здійснюється за допомогою візуальних орієнтирів.

На думку Стена Аллена, архітектора, професора Школи архітектури Колумбійського університету (США), саме з проекту парку Ла Віллетт Бернарда Тшумі почався шлях формування постмодерністського міського парку, в якому ландшафт розуміється як складне з'єднання міської інфраструктури, громадських просторів і невідзначеного міського майбутнього для великих постіндустріальних територій.

Крім парку Ла Віллетт в Парижі, знаковими проектами, що зафіксували появу ландшафтного урбанізму, є Northpark в Атланті, Trinitat Cloverleaf Park і Park del Forum в районі Diagonal Mar в Барселоні, Museumpark в Роттердамі, квартал Yerba Buena в Сан Франциско, містобудівний план житлового району Борнео Споренбург в Амстердамі і, звичайно, унікальна за своїм екологічним спрямуванням багатоступенева стратегія розвитку Сінгапуру, яка

успішно реалізується з 70-х років минулого століття. Сучасними прикладами цього підходу є променад High Line в Нью-Йорку, Олімпійські парки в Лондоні і Сіднеї, парк Fresh Kills на місці нью-йоркської сміттєзвалища та багато інших. Вони демонструють не тільки гармонійне включення об'єктів в структуру міста, а й їх вплив на прилеглих території.

Інший, не менш цікавий ландшафтно-екологічний підхід до перетворення міського середовища, відбитий у творчості французького ландшафтного архітектора Жюльєн Клемана (Gilles Clement). Його теоретичні маніфести - «Сад в русі», «Планетарний сад», «Ландшафти третього порядку» - і їх реальне втілення викликають великий інтерес не тільки професіоналів, а і обивателів, та мають велике число послідовників. Творче кредо Клемана - це збереження природної різноманітності і пошуки шляхів його використання без руйнування - «працювати в союзі з природою, а не проти неї».

Ці ідеї закладалися в концепцію «Саду в русі», починаючи вже з кінця 1970-х років. Сад для Клемана - це динамічний організм, що змінюється в часі і просторі. «Сад в русі» демонструє абсолютно новий підхід до дикої природи, збереженої в центрі найзначнішого міста, заснований виключно на особливостях зростання і спільноти рослин. Поняття «руху» включає в себе сезонні коливання і зміни в зв'язку з самосівом рослин і їх природним переміщенням по саду.

В кінці 1980-х - 1990-х роках Клеман займається переважно парковими територіями громадського призначення. Найбільш відомою роботою, яка принесла Клеману міжнародну популярність, є Парк Андре Сітроена, який включає в себе і «Сад в русі».

Парк розбито на території колишнього автомобілебудівного підприємства Андре Сітроена площею 14 га (рис.1,в). Центральна частина парку являє собою величезний газон. З одного боку, розташовані дві оранжереї з тропічної рослинністю, між ними - «танцюючі» фонтани. Тут же знаходяться Білий і Чорний сади. Перший - світлий, сонячний, з білими квітками; другий -

тінистий, навіть похмурий, в якому ростуть знамениті чорні тюльпани. Поблизу розкинулися створені Клеманом кольорові тематичні сади (рис. 1, г).

На відміну від парку Ла Віллетт, в парках Клемана переважають природні елементи, а сам «Сад в русі» характеризується природним рухом видів рослин по землі, та потенційною можливістю «розвиватися всюди».

Містобудівна політика відображає ситуацію, пов'язану з переміщенням виробничих підприємств за межі міста і повторним використанням їх територій за допомогою розташування різних об'єктів ландшафтної архітектури, що поліпшують екологічну ситуацію в місті. Клеман спростовує уявлення про те, що сад обов'язково повинен бути розташований на «добрій» території, пропонуючи вважати «викидні» території резервуаром біологічного різноманіття планети, на яких повинні з'являтися повноцінні сади - «Сади в русі», що входять до глобальної системи планетарного саду.

Вводячи концепцію «Планетарного саду», Клеман розглядає нашу планету як великий сад. Для такого саду межею є біосфера, шар навколо планети, що лімітує також виникнення і збереження життя. По суті, сад не має меж - «нескінченний» сад в русі, природні елементи якого переміщуються з регіону в регіон або з країни в країну, переносяться вітром, тваринами, людиною. При цьому екологічний стан окремих територій розглядається у взаємозв'язку із загальною екологічною ситуацією на Землі. Звідси випливає, що планета не бездонний ресурс людства, а обмежений простір, що володіє хитким балансом живого. По суті, Клеман пропонує абсолютно новий погляд на поняття саду як закритого обмеженого простору, розширюючи його максимально. У той же час, Земля як сад, є обмеженим простором, що володіє кінцевою біологічною різноманітністю. Концептуально, «Планетарний сад» - це «Сад в русі» макрорівня. Кінцева мета концепції - пошуки шляхів використання природного різноманіття без його руйнування. Як при-

клад практичного застосування ідеї планетарного саду можна привести реалізований проект ботанічного саду, що був закладений в 1988 році в приватному володінні Райоль, у Франції.

В останні роки Клеман став активно розвивати ще одну ідею, яку він назвав «Ландшафти третього порядку» («Le Tiers paysagers»). Поглинання природних територій сільськогосподарською діяльністю привели його до пошуків ландшафтів, які уникнули такої долі, або були занедбані після нераціонального використання. «Прислуховуючись до місця», Клеман зміг побачити «природу» в порожніх міських територіях, і запропонувати концепцію, що визначає їх біорізноманіття та екологічний потенціал. Працюючи з «живою» природною основою, автор використовує «природні шари», враховує природні форми і механізми їх біоритмів, і робить важливий висновок, який полягає у тому, що «третій ландшафт», що включає в себе всі ті простори, які лежали поза вирощуванням або прямим використанням людиною, грає важливу роль для підтримки циркуляції біологічного співтовариства і його різноманітності.

«Ландшафт третього порядку» - це фрагмент планетарного саду, він позначає сукупність територій, занедбаних людиною, які досить швидко «заповнюються» природою.

Парк Генрі Матісса в Ліллі, завершений будівництвом в 1995 році, являє собою живе втілення даної концепції. Це - включення дикої природи у внутрішньо міський дизайн і його збереження, таким чином, на перспективу. Парк розташований на 8 гектарах землі, і як частина масштабного проекту Euroville, передбачає постійний розвиток, змінюючись з кожним сезоном (рис.1,д). У центрі парку серед відкритого поля на 7-ми метровому фундаменті розташовується недоступний острів площею 2500 м². В підтримку ідеї «третього ландшафту», саме штучний острів служить довгостроковим притулком для міської біологічної популяції. Острів практично недоступний і височіє як величезна скульптура.

Його присутність в якості форми візуального вторгнення є прямо протилежною звичайної концепції громадського паркового простору (рис. 1, е).

Крім проектування відкритих просторів, висока щільність забудови, що досягається за рахунок збільшення поверховості і повного освоєння вільних територій, особливо в найзначніших містах, викликала потребу у вирішенні питань «реанімації кам'яних джунглів» з позиції ландшафтного підходу.

Розвиток новітніх технологій, в таких умовах, сприяв появі цікавих рішень озеленення високо урбанізованого середовища.

Особливо виділяється система біологічного декору під назвою «Вертикальний сад» французького ландшафтного дизайнера Патрика Бланка (Patrick Blanc), що одержала поширення і свої інтерпретації у всьому світі.

«Вертикальні сади» Бланка – це не просто рослинність, що увиває стіну, а безліч рослин, здатних вести «вертикальний» спосіб життя з мінімумом підгодівлі і штучним освітленням. Рослини, що гармоніюють за кольором, фактурою листя, розміром, створюють малюнок і рельєф композиції.

Технологія, розроблена Бланком, дозволяє закріплювати рослини на поверхні стіни. Товщина конструкції не перевищує декількох сантиметрів, а квадратний метр важить близько 30 кг. Висаджений сад отримує живильний мінеральний розчин для вирощування через спеціальну систему.

У 1993 році Бланк стає лауреатом Премії Французької Академії Наук; в 1994 році до Бланка приходять публічне визнання, коли на паризькому фестивалі ландшафтного дизайну було змонтовано «Вертикальний сад», і інсталяція викликала фурор, будучи визнаною «новим трендом» дизайнерського мистецтва. Після цього дизайнером виконується низка робіт, серед яких можна виділити оформлення будівлі музею на набережній Бранлі (2006 рік). У 2009 році «Вертикальний сад» Бланка розглядається як один з «50 винаходів року» за версією журналу «Time» (рис. 1, ж).

Цікаві дослідження Бланка щодо застосування технології вертикального озеленення в інтер'єрах. У 2004 році йому була замовлена «жива» стіна в інтер'єрі великого особняка, в результаті чого з'явилося рослинне панно з 150 рослин, що чудово гармоніювало з внутрішнім оздобленням будинку.

Сьогодні технологія вертикального озеленення Бланка використовується в багатьох країнах. «Живі стіни», що стали невід'ємним елементом паризького дизайну, можна побачити в офісах міжнародних компаній і банків, у Французькому посольстві в Делі, в ексклюзивних бутиках Манхеттена, в Лондоні, Бразилії, Туреччині (рис. 1, з).

Висновки:

1. Активізація ландшафтного мислення і, як наслідок, більш широке використання ландшафтного підходу в архітектурно-містобудівному проектуванні стало відповіддю на певні виклики процесу урбанізації, в першу чергу, на загострення екологічних проблем, що пов'язані з гіпертрофованим зростанням міст, та формуванням надміських систем.

2. Можна говорити, що ландшафтна архітектура в сучасних умовах проходить два трансформаційних етапи:

- в рамках індустріального періоду формується ландшафтна архітектура як дисципліна; виробляється містобудівна типологія об'єктів ландшафтно-архітектури; ландшафтна складова стає невід'ємною частиною проектування містобудівних систем всіх ієрархічних рівнів; ландшафтні об'єкти починають розглядатися як центри тяжіння в структурі розселення;

- в період становлення постіндустріального суспільства ландшафтна архітектура все більше стає знаряддям вирішення питань, пов'язаних з негативною спадщиною індустріалізації, і особливостями перехідного періоду. В першу чергу, це екологічні проблеми, що ведуть до деградації природного середовища. По-друге – це структурно-планувальні зміни міст в умовах формування міських систем макрорівнів.

3. В умовах, коли сучасне місто все частіше трактується як нелінійна система з

імовірнісним характером розвитку, ландшафтний підхід впевнено займає свою нішу, пропонуючи способи поліпшення стану навколишнього природного середовища, і впорядкування міської структури шляхом:

- використання ландшафту як системи формуючої інфраструктури;
- повторного використання деградованих територій за рахунок розміщення об'єктів ландшафтно-архітектури;
- розширення типології об'єктів ландшафтно-архітектури в високо урбанізованому середовищі («сади в русі», «вертикальні сади», сади на дахах);
- використання в ландшафтній архітектурі новітніх технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Воронина А.В. Кризис городов и ландшафтный урбанизм XXI века: Инновации в ландшафтной архитектуре. [Текст]: Материалы VII научно-практической конференции. / Нижегород. гос. архитектур.-строит. ун-т - Н. Новгород: ННГАСУ, 2011. с.9-14.
2. Воронина, А. В. Ландшафтная архитектура в период деиндустриализации. Технологии будущего и оценка опыта / А. В. Воронина, О. Н. Воронина // Инновации в ландшафтной архитектуре: материалы VII науч.-практ. конф. / Нижегород. гос. архитектур.-строит. ун-т. - Н. Новгород, 2011. - С. 6-9.
3. Красильникова Э.Э. Ландшафтный урбанизм: новый взгляд на старую проблему – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://green-city.ru/landshaftnyj-urbanizm-novuj-vzglyad-na-staruyu-problemu/>
4. Нагаева З.С., Сейтумерова С.С. Развитие ландшафтного урбанизма как дисциплины – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://pk.napks.ru/library/compilations_vak/sitb/2014/51/p_45_52.pdf
5. Скопина М. В. Концепция «места» в современной ландшафтной архитектуре Франции (на примере парков Ла Виллетт и Андре Ситроен в Париже): автореф. на соиск уч. степ. канд. арх. / Нижний Новгород, 2012.
6. Колодий Е. Вертикальные сады Патрика Бланка – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.russiapost.ru/archives/4208>
7. Вотинов М.А. Формирование в городской среде ландшафтных объектов на искусственных основаниях. [Текст]. М.А.Вотинов; ХНУГХ им. Бекетова// Научный вестник строительства – Харьков: ХНУБА ХОТВ АБУ, 2013. Вип.73. – с.78-85.
8. Лысых О.Ю. Современные научные направления в исследовании ландшафтных объектов [Текст]. О.Ю.Лысых; ХНАГХ/ Научный вестник строительства – Харьков: ХНУБА ХОТВ АБУ, 2013. – вип.72. – с.61-64.
9. Chalas, Y. L'invention de la ville-nature contemporaine [Text] I L.K. Morisset, M.-E. Breton II La ville phenomene de representation. - Quebec: Presses de l'Universite du Quebec, 2011. - p.200. - 2013.
10. Clement, G., Jones, L. Une ecologie humaiste [Text] IG. Clement, L. Jones. - Paris : Aubanel, 2006. - p. 271.
11. Miller M. Shamanic Gardening: Timeless Techniques for the Modern Sustainable Garden. - Process, 2012. — 239 p.
12. Lussault, M. Grand (Le) Pari(s) Consulation Internationale sur l'avenir de le metropole parisienne [Text] IM. Lussault II Le Moniteur Architecture AMC. - avril 2009. -Hors-serie. - p. 260.
13. Corner, J. Terra Fluxus [Text] IC. Waldheim II The landscape Urbanism. - New York: Reader, 2006. -p. 21-34.
14. Tiberghien, G.A., Desvigne, M. Mutations urbaines etpaysages a contretemps [Text] I G. A. Tiberghien, M. Desvigne II Les Garnets du paysage. - automnelhiver 2006/2007. - № 13,14.-p. 236-249.

Ладыгина И. В., Дубина Н. Г. ТЕНДЕНЦИИ ФОРМИРОВАНИЯ ЛАНДШАФТНОЙ АРХИТЕКТУРЫ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.

Ландшафтная архитектура в условиях урбанизации рассматривается в контексте двух трансформационных этапов – индустриального, когда ландшафтная составляющая становится неотъемлемой частью проектирования городских систем, и постиндустриального, в условиях которого ландшафтное мышление выступает в роли инструмента в решении вопросов, связанных с негативным наследием индустриализации.

Ключевые слова: урбанизация, городская система, ландшафтная архитектура, ландшафтное мышление, ландшафтный урбанизм.

Ladigina I. V., Dubina N. G. TRENDS IN THE FORMATION OF LANDSCAPE ARCHITECTURE IN MODERN CONDITIONS.

Landscape architecture in urbanization is considered in the context of two transformation stages - industrial, when the landscape component becomes an integral part of the design of urban systems, and post-industrial, in which landscape thinking acts as

a tool in addressing issues related to the negative legacy of industrialization.

Key words: urbanization, urban system, landscape architecture, landscape thinking, landscape urbanism.

DOI: 10.29295/2311-7257-2018-91-1-28-36

УДК 72.01

Давидич Т.Ф.

*Харьковский национальный университет строительства и архитектуры
(ул. Сумская, 40, Харьков, 61002, Украина; e-mail: t.f.davidich@gmail.com)*

ОСОБЕННОСТИ НЕОГРЕЧЕСКОГО СТИЛЯ В АРХИТЕКТУРЕ ЕВРОПЫ И РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ

В статье освещается история происхождения, развития и сферы применения неогреческого стиля, начало которого восходит к Англии. Элементы неогреческого стиля стали появляться в Англии в 1750–1760-е гг., когда среди нового поколения английских архитекторов стали популярны путешествия в Грецию. В 1750 – 1790-е гг. появился «стиль братьев Адам», который представлял собой смесь палладианства с элементами греческого, «этрuscoго», «помпейского», «римского» стилей в соединениях с рококо элементами греческой, «этрuscoго», «помпейского», «римского» стилей в соединениях с рококо. Он стал популярным на основе археологических данных, о которых читатели узнали из книги Джеймса Стюарта (1713 – 1788) и Николаса Риветта (1720 – 1788) «Афинские древности». Первоначально это направление использовалось в архитектуре парковых построек, далее - чаще всего в зданиях музеев, частных резиденций, в советское время – в архитектурных решениях стадионов. В современный период реминисценции неогреческого стиля используются в архитектуре выставочных комплексов, культурных и развлекательных центров.

Ключевые слова: эклектика, неогреческий стиль, археологический ренессанс, символизм стиля, историзм, культурное наследие.

Постановка проблемы и актуальность исследования. Важность темы исследования обусловлена задачами, возникшими в современный период в области теории и практики, архитектуры, а также теории архитектуры и архитектурного образования, реставрации и реконструкции исторических зданий в крупных и средних городах. На протяжении советского и постсоветского периодов в профессиональной интерпретации особенностей стилистики архитектурного наследия конца XVIII - начала XX вв. возникли достаточно ощутимые противоречия. До сих пор нет однозначного подхода к архитектуре эклектики, отсутствуют устоявшиеся определения ее многочисленных стилевых течений. В современной архитектурной практике постоянно появляются задачи, связанные непосредственно с реставрацией и реконструкцией зданий, построенных в середине XIX-

го – начале XX-го вв., но в своде памятников архитектуры их стилевая идентификация отсутствует. Успех в этой области может быть обеспечен лишь наличием профессиональных знаний об отличительных особенностях архитектуры этого периода. Кроме того, до сих пор не были проанализированы причины и не выявлены особенности развития эклектичных стилистических направлений и течений и не были определены хронологические рамки их существования. Например, такое течение как «неогреческий стиль» многие не отличают от общего направления «классицизма» достаточно ясно, что препятствует идентификации памятников и скрывает тот факт, что стиль зданий в тот период времени выбирался не случайно, а имел семантическое значение. На примере негреческого стиля мы можем показать, что каждое из эклектических течений имело свою собственные